Fotograf Jiří Jírů (74) fotil pro slavný New magazín People, zvěčňoval hollyw a sedm let prvního českého

VÁCLAV HAVEL AUSTRALSKÉ PLÁŽI

Jiří Jírů dnes žije střídavě v Praze a Bruselu a stále se věnuje fotografování.

Dne 18. prosince to bude devět let od smrti bývalého prezidenta Václava Havla (†75). Zavzpomínat na něho můžeme i díky fotografiím Jiřího Jírů, který byl sedm let prezidentovým dvorním fotografem. Před objektiv se mu ale postavila i další slavná jména jako Michael Jackson, Meryl Streepová či Tina Turnerová.

Text: Bára Veverková
Foto: Jiří Jírů, Dana Kolářová

K profesi ho přivedl jeho strýc, fotograf Jiří Jírů, jehož snímky Voskovce a Wericha i mnohých dalších jsou dnes uloženy v Národním muzeu.

„Je zajímavé, že moje fotografie jsou občas velmi podobné těm jeho. Nedokážu si to vysvětlit,“ říká Jiří Jírů, který svůj prv-

York Times, oodské hvězdy prezidenta NA

Jiří Jírů na posledních narozeninách Václava Havla.

S prezidentem Václavem Havlem procestoval Jiří Jírů téměř celý svět. Zde ho zachytil při opalování na pláži v Austrálii.

Michael Jackson byl dle Jiřího Jírů jedním z nejfotogeničtějších lidí.

Arnolda Schwarzeneggera fotil Jiří v Praze na Vltavě.

Před objektiv se umělci při návštěvě Prahy postavila také belgická královna s manželem.

ní foťák, bakelitového pionýra, dostal v šestnácti letech. Rozhodnuto o své budoucnosti měl ale odjakživa, nic jiného ho nelákalo. Proto se rozhodl studovat FAMU, ovšem nebyl přijat, a tak aspoň zkusil novinářskou fakultu.

„Párkrát jsem fotil pro Květy či Literární noviny. Pak jsem ale den před okupací emigroval do Belgie," vzpomíná Jiří. Bylo mu 22 let.

Belgie

„Moje emigrace patřila do těch »love emigration«, takových, které již léta před invazí používaly ty nejkrásnější dívky z Československa. Taky jsme o ty nejpůvabnější tímto způsobem přišli," myslí si Jiří, kterému se tak druhým domovem stal Brusel. **„Chodil jsem v Praze s Belgičankou, která mě pozvala k sobě. Odjel jsem za ní přesně den před vstupem vojsk, pak jsem volal mámě, aby mi poradila, co dál. Ona byla boží člověk, tenkrát mi řekla: Jirko, zatím se nevracej, můžeš se vždycky vrátit, až tanky odjedou."**

Jiří matku poslechl, a proto se rozhodl přihlásit do místní fotografické školy. Jenže za studium peníze člověk neutrží, a tak se následně dostal do jedné z fotografických agentur jako laborant. **„Vyvolávání filmů pro mě bylo utrpení, jelikož už jsem v Praze dělal několik fotoreportáží. Proto jsem šel zanedlouho pracovat na »volnou nohu« a našel jsem si novou lásku Bernadette, která pracovala pro NATO. Byl jsem tak zamilovaný, že když mi oznámila, že čeká dítě, ale že mi nemůže zaručit, že je moje, vzal jsem si ji,"** vypráví s úsměvem.

„No a pak jsme si vyrobili ještě druhého syna. Když ale bylo klukům 5 a 7, utekla žena do Ameriky s novým mužem. Snažil jsem se ji získat zpět tím, že jsem trval na tom, že kluci zůstanou se mnou. Zaskočilo mě, že souhlasila," kroutí hlavou ještě dnes Jiří, z něhož se stal ze dne na den otec samoživitel.

V té době už ale naštěstí pracoval pro časopisy Humo a Telemoustique a zároveň fotil pro velké firmy jako ITT, Knorr či Pepsi Cola.

Kariéra snů

Belgické časopisy mu začaly být brzy malé a právě tehdy se přes známé dostal do magazínu Time, což byl tenkrát největší týdeník na světě.

„Vydavatelství sídlilo v New Yorku, v Rockefellerově mrakodrapu, kam jsem se jel představit. Měl jsem kliku, protože tahle korporace vlastnila dalších deset časopisů jako Fortune nebo Life, a najednou jsem začal dostávat do Bruselu zakázky i od nich," vysvětluje začátky své hvězdné kariéry.

Sting, Dylan i ABBA

A pak už to jelo. Jiřího posílali do východní Evropy, k tomu přidal místní korespondenty z Business Week, The New York Times a People Magazine. A právě pro People Magazine začal fotit ty největší hvězdy jako například Stinga, Eltona Johna, skupinu ABBA, Boba Dylana a mnoho dalších.

„Největším hitem však byla šestitýdenní cesta do SSSR, kde jsme měli společně s týmem z Ameriky zdokumentovat změny za perestrojky prezidenta Gorbačova. Samozřejmě nám přidělili jednoho redaktora z APN, aby na nás dohlížel. Z této cesty vznikla v roce 1987 i moje fotokniha Photostroika."

Sametová revoluce

A pak přišel rok 1989 a návrat do rodné země, kam Jiřího už s belgickým pasem poslal týdeník Time fotit sametovou revoluci. **„Fotit sametku byl pro mě velký zážitek. Snažil jsem se tehdy dostat na bal-**

Pokračujte na straně 18

Ve svém ateliéru v centru Prahy má Jiří sbírku svých oblíbených snímků. Jedním z nich je také slavná fotografie šachistů v lázních Széchenyi v Maďarsku (vlevo), která byla otištěna na titulní stránce prestižního New York Times.

kon Melantrichu, ale nějací bodyguardi Havla mě tam nepustili. Time vůbec neznali. Tak jsem musel tehdy vylézt na telefonní budku, abych měl nadhled na davy lidí,“ vzpomíná.

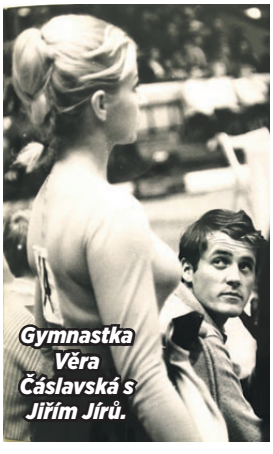

Gymnastka Věra Čáslavská s Jiřím Jírů.

Prezidentův fotograf

Po sametové revoluci se Jiří vrátil zpět do Belgie, ale jen na necelé čtyři roky. Poté se do Česka vydal znovu. Tentokrát jako dvorní fotograf prezidenta Václava Havla.

„Divil jsem se, když jsem tehdy na svou nabídku dostal kladnou odpověď. Dnes mám dojem, že o tom rozhodl sám Havel, aby nebyl pod tlakem svých lidí nucen používat různé »tlačenky«,“ říká Jírů, který zde vydržel 7 let, než se někomu podařilo zbavit se dle jeho slov namyšleného emigranta.

I přes špatný konec má však na svou sedmiletou funkci oficiálního fotografa hezké vzpomínky. Vždyť po boku prezidenta procestoval celý svět.

V albu fotografa nechybí ani snímek Leninovy kuchyně v Kremlu.

Utajená svatba

„Nejvíce mi utkvělo v paměti, když jsem nafotil v Brazílii, jak Václav Havel tancuje sambu s místními tanečnicemi. Krásné také bylo, když tancoval na Velikonočním ostrově s indiánkou, či náhodné setkání s Rolling Stones na letišti v Austrálii. Občas mi v hlavě naskočí i – do poslední chvíle utajovaná – svatba s Dagmar Veškrnovou, kdy ani mně neprozradil, co budu na žižkovské radnici fotit,“ vzpomíná Jírů, jenž v roce 1998 mimo jiné vydal knihu Havel, která vyhrála první cenu za fotografickou publikaci na festivalu v italském Orvietu.

„Bohužel se neprodává v žádném obchodě. Pro předmluvu jsem si musel tehdy zajet k Miloši Formanovi do Connecticutu. Fotografie v knize jsou vytvořeny mou vlastní technikou, kdy každá je udělaná v sépii a posléze ručně kolorovaná v detailech,“ říká »muž bez domova«. Jiří totiž, i kvůli svým dnes již dospělým synům, neustále pendluje mezi Prahou a Bruselem a tvrdí, že domov má tam, kde je zamilovaný, což momentálně není.

Před fotoaparát se Jiřímu Jírů na zkoušku posadila i redaktorka Nedělního Blesku.

Vlčí mák

„S láskou mám v současnosti problém, protože miluji jen ženy, které mě nechtějí. A je jich hodně. Navíc potřebuji ženu, kterou bych rád průběžně fotil,“ přiznává fotograf, jehož snem je zvěčnit Nicole Kidmanovou.

„Miluju ji celý život, ale je to nesplnitelný sen. Teď spíš ale hledám nějakou dívku, která by mi chtěla stát modelem v rozkvetlých vlčích mácích,“ zakončuje své vyprávění Jiří Jírů a s humorem sobě vlastním dodává: „Pokud jste mladá, štíhlá dívka, která se nebojí svléknout před zkušeným fotografem, a nemáte alergii na vlčí mák, neváhejte se ozvat.“

BLESKOVÁ ZPRÁVA

V roce 2017 obdržel Jiří diplom za zásluhy udělený Prahou 1.